

DELO

Izhaja vsako drugo soboto.
Naročnina:
5 Din četrtletno, 10 Din pol-
letno.

Uredništvo: Ljubljana,
Šelenburgova ulica 7/II. —
Upravništvo: Ljublja-
na, Prešernova ulica 54.

Štev. 3

V Ljubljani, dne 6. avgusta 1932

Leto V.

Kriza socijalnega zavarovanja

Na sejah Osrednjega urada za zavarovanje delavcev je bilo ponovno ugotovljeno, da je zašlo socialno zavarovanje pri nas v velike težkoče. Kajti obe panogi zavarovanja, bolniška in nezgodna, sta v težki finančni krizi, ker letni računski zaključek izkazuje velike deficite. **Bolniško-zavarovalna panoga je po centralni bilanci SUZOR-a koncem l. 1930 izkazovala deficit od Din 3,831.438**, kateri je pokrit iz rez. fonda, kateri je dotiran iz čistih dobičkov okrožnih uradov iz prejšnjih let. **Nezgodna panoga izkazuje nepokrit deficit od 31,987.990 Din.** Po provizornih računskih zaključkih za leto 1931 pa je vseh 18 okrožnih uradov zaključilo poslovanje z deficitom od Din 37,463.714. Med pasivne urade spada to leto tudi ljubljanski urad z zneskom od Din 1,400.000.— Tako narastli deficit v bolniško zavarovalni panogi z razpoložljivimi rezervami ni mogoče več pokriti, ker so te rezerve po pokritju deficita za leto 1930 znašale samo Din 24,448.140. Poleg tega rezervnega fonda, kateri ima v smislu § 26. zakona služiti za kritje izdatkov, povzročenih po izrednih okoliščinah (epidemija), imamo še tako zvani ¼ fond (v smislu § 140 zakona, kateri se dotira iz čistega dobička okrožnih uradov tako, da ¾ ostanejo kot rezerva pri okrožnih uradih, ¼ pa se ima oddati SUZOR-u), kateri znaša 3,944.417 Din; rezervni fond (takozv. ¾ fond) pri vseh okrožnih uradih pa znašajo skupno Din 27,459.105.— Tako znašajo vse rezerve Din 55,851.662.— **deficit v bolniški in nezgodni panogi pa skupno okoli Din 83,000.000.—** S tem je situacija jasno karakterizirana. Deficit v nezgodno-zavarovalni panogi je sicer deficit iz zavarovalno-matematične bilance, katera predstavlja kapitalno kritje nezgodnih rent, vendar pa je tudi letna bilanca tekočih dohodkov in izdatkov skrajno neugodna in prihaja v nevarnost celo likvidnost tekočih rent; kajti premoženje nezgodno-zavarovalne panoge je deloma vsled investicij immobilno, z nezgodno-zavarovalnim denarjem zgrajene ustanove so deficitne, vsled težke krize v bolniškem zavarovanju se za tekoče potrebe tega zavarovanja uporablja denar nezgodne panoge.

Zaostanki na neplačanih zavarovalnih prispevkih so koncem l. 1931 znašali nad Din 170,000.000. Večina razpoložljive gotovine (okoli Din 30,000.000) je naložena v denarnih zavodih, kateri pa nimajo likvidnih sredstev na razpolago. To obupno situacijo pogoršavajo vedno večji izdatki, povzročeni po raznih državnih zakonih iz odredbah. Tako je bilo s finančnim zakonom za l. 1932/33 ukinjena vsaka subvencija države zavarovanju, katera je bila itak dosti skromna (Din 50.000). Z zakonom o poštah in s poznejšim pravilnikom je ukinjena poštarinska prostost v korespondenci z zavarovanci in delodajalci. Stroški za zdravljenje nalezljivih bolezni bi po določenih zavarovalnega zakona morali pasti v breme države, pa jih mora sedaj v smislu zakona o bolnicah nositi zavarovanje samo. Država dolguje zavarovanju iz naslova

zavarovalnih prispevkov velike zneske. Oskrbovalnine v bolnicah se stalno večajo in znašajo danes na ozemlju dravske banovine v pretežni večini Din 32.50. Premija dohodkov pa ostaja stalno na isti višini; šele decembra l. 1931 je bila za ljubljanski urad dvignjena od 6% na 6.5%, kar pa je takoj popolnoma paralizirano in konzumirano s padcem članstva in s padcem zavarovalne mezde.

Stanje ljubljanskega urada je na kratko naslednje. **Leto 1931 izkazuje poslovni deficit bolniško-zavarovalne panoge od Din 1,431.748**, dočim je l. 1930 izkazalo suficit od okoli Din 600.000.—, ki bi se moral z raznimi bonifikacijami dvigniti na Din 1,500.000.—, po centralni bilanci pa je bil radi pokritja deficita ostalih uradov in radi dotacij SUZOR-a skrčen na 0.

Skupni poslovni končni viški urada so od l. 1922 dalje znašali Din 6,991.697.02, tako da znaša dne 31. 12. 1931 takozv. ¾ fond, s katerim razpolaga samouprava urada po odbitku neizterljivih prispevkov za slučaj bolezni Din 4,910.375.55, seveda ne v razpoložljivi imovini, pač pa v zaostankih pri delodajalcih.

Stanje ¾ fonda se bo po razdelitvi poslovnega primanjkljaja za l. 1931 precej znižalo. Razdelitev še ni sporočena. Redna tekoča razpoložljiva imovina urada se giblje dnevno okoli Din 800.000. Poslovanje v letu 1932 pa obdobje januar-maj izkazuje prebitek od Din 1,431.185.76. Ta prebitek ima svojo utemeljitev v glavnem v znižanih porodniških dajatvah, katere so za to obdobje znašale 6.54% nasproti 14.63% za isto obdobje l. 1931. Tudi stalež bolnikov je razmeroma ugoden, deloma so zmanjšani tudi apotekarski stroški. Kako se bo stanje do konca leta razvijalo, je težko prerokovati, vendar pa je upati, da poslovni zaključek ne bo izkazoval deficita, ako glavne osnove (število zavarovancev, višina mezde, odstotek bolnikov itd.) ostanejo neizpremenjene.

Mere za izboljšanje finančnega stanja so bile dosedaj v glavnem naslednje: pri posameznih okrožnih uradih je bila bolniško-zavarovalna tarifa dvignjena na 6.5%, odnosno na 7%, pri ljubljanskem uradu na 6.5%. Najvišja zavarovana mezda je bila dvignjena od 40 na 48 Din. S 1. decembrom 1931 pa je stopila v veljavo novela o porodniških dajatvah, s katero je bila karenčna doba od 3 mesecev podaljšana na 10 mesecev, dečja oprema paušalirana na Din 150.—. Podporna doba je bila od 52 tednov skrajšana na 26 tednov. V nezgodnem zavarovanju je bila svoječasno prispevna tarifa zvišana od 5% na 6%, obrestna mera za kapitalno kritje pa zvišana od 5 na 6%. V administraciji se podčrtava stalna težnja po kar največji štednji na vseh upravnih stroških, pri likvidaciji dajatev se imajo uveljavljati načela največje ekonomije, zlasti se imajo preprečevati vse zlorabe; posebno važnost se ima polagati na recepturo. Uradniški prejemi so bili reducirani za ca. Din 5,000.000, znižane so dnevnice za 20%.

Vsi ti administrativni ukrepi pa pomenijo seveda samo neznamen in najmanjši del prispevka k sanaciji celotnega zavarovanja.

Z vsemi dosedanjimi prištednjami računa SUZOR, da bo prihranjen znesek okoli Din 25,000.000. S tem pa seveda problem ni dan z dnevnega reda. Finančno stanje zavarovanja s temi ukrepi ni uravnovešeno in tudi ne more biti uravnovešeno, tudi če bi pristopili k najenergičnejši redukciji upravnih stroškov, ker ima ta redukcija vendarle svoje meje.

Uprava Osrednjega urada je na seji ravnateljstva od 23. maja t. l. predlagala:

1. da se prispevki v bolniškem zavarovanju pri vseh uradih povišajo na 7%,
2. da se nezgodno-zavarovalna tarifa poviša od 6 na 7% eventuelno tudi na 8%,
3. da se uvede zavarovanje za slučaj starosti, onemoglosti in smrti,
4. da se novelira sedaj veljavni zakon v cilju ustvaritve zdravega sorazmerja med dohodki in izdatki.

O teh predlogih je razpravljala upravni odbor SUZOR in tudi ravnateljstvo, in je bilo — v kolikor nam je znano — sklenjeno, da posebni odbor novelira statut, službeno pragmatiko uradnikov in zdravnikov, da se samouprave okrožnih uradov zaprosijo, da podajo svoje mišljenje k spremembi statuta in kako si zamišljajo sanacijo svojih uradov. Na podlagi sklepov SUZOR-a so bila izdana ponovna administrativna navodila v pogledu štedenja pri režiji in pri dajatvah.

Z ozirom na 50-letno prakso v bolniškem zavarovanju smo mišljenja, da mora v tej panogi zavarovanja zadoščati 6% premija pri razmeroma velikem krogu zavarovancev, pri razmeroma zdravi povprečni zavarovani mezdi in pa pri dajatvah, katere so v zakonu regulirane, tako da je preprečeno vsako zlorabljanje. Jasno je, da mora biti tudi plačilna morala na gotovi višini. Zavarovanje pa mora uživati neke pomoči in podporo tudi od strani države, kakor je to običaj v drugih državah, ako ne v direktnih subvencijah, pa vsaj v raznih administrativnih ukrepih: izjemne apotekarske tarife, nižje oskrbovalnine v bolnicah, poštninsko prostost, prevzem stroškov za nalezljive bolezni in kontumačne slučaje itd.

Kljub padcu članstva in kljub padcu zavarovane mezde bi ljubljanski urad tudi leto krize 1931 zaključil s suficitom, ako bi n. pr. v tem letu ne prišla do izraza zvišana oskrbovalnina v bolnicah, v približnem znesku Din 800.000, ako porodniške podpore zaradi prekratkega karenčnega roka ne bi znašale 15% vseh dohodkov, pač pa le 5—7%, kar odgovarja praksi drugih tudi naprednih držav.

Zavarovanje mora imeti gotov primerno velik obratni kapital in pa primerno visoke rezerve, katere morajo biti likvidne. Ta kapital in te rezerve je treba dotirati z dohodki na podlagi redne premije.

Nismo v položaju, da bi mogli navesti eno postavko, katero bi mogli označiti kot nezdravo visoko, seveda z ozirom na razmere, v katerih zavarovanje danes živi. Odstotki izdatkov na posameznih naslovih se gibljejo v mejah ali še izpod odstotkov, kateri so normalni v državah, v katerih je zavarovanje dobro organizirano, n. pr. v Nemčiji. Razne postavke bi seveda mogle in tudi morale biti nižje, ako bi zakon vseboval ostrejšše klavzule, katere naj bi preprečevale in onemogočale razne zlorabe, ako bi zavarovanje za zdravljenje v bolnicah imelo izjemne tarife, ako bi uradi uživali popolno davčno in poštarsko prostost itd.

Mislimo, da je precej brezpredmetno, ako v današnjih časih gospodarske depresije govorimo o zvišanju prispevkov, ker je zelo malo verjetno, da bi do tega prišlo. Finančno stanje zavarovanja je treba sanirati na drug, za današnje čase realnejši način. Mišljenja smo, da mora bolniško zavarovanje

pod vsakim pogojem biti sposobno, da vrši svojo funkcijo na podlagi sedaj veljavne tarife, ker moramo imeti pred očmi tudi uvedbo starostnega in invalidnega zavarovanja, pretežka obremenitev pa bi bila škodljiva tako za gospodarstvo, kakor tudi za zavarovance.

Velika kriza socialnega zavarovanja zahteva, da se nemudoma pristopi k novelizaciji sedaj veljavne zakona, s katero naj se ustvari največja avtonomija okrožnih uradov, s katero naj se zagotovi olajšanje administracije, rednejše plačevanje prispevkov, uvede starostno in invalidno zavarovanje in s katero naj se današnje dajatve regulirajo tako, da je do skrajnosti onemogočena vsaka zloraba. V novelizaciji zakona mora biti zavarovanju zagotovljena večja državna pomoč bodisi v efektivni dotaciji, bodisi v obliki davčne in poštarske prostosti, v obliki izjemnih apotekarskih tarif, v obliki prevzema stroškov za nalezljive bolezni itd.

Naš letošnji delegatski zbor

Izredno dobro uspelo zborovanje NSZ

V nedeljo 29. maja so se zbrali delegati vseh naših podružnic v dvorani Delavske zbornice. Zastopanih je bilo po poročilu verifikacijskega odseka 24 podružnic in 4 društva po 87 pooblaščenih delegatih, katerim so se pridružili številni ljubljanski in okoliški člani, tako da je zboru prisostvovalo nad 200 naših članov.

Delegatski zbor je otvoril in vodil predsednik tov. Rudolf Juvan, ki je uvodoma pozdravil delegate in podal nato svoje obširno poročilo o položaju delavstva v Jugoslaviji, katerega so delegati z odobravanjem vzeli na znanje. Za predsednikom je poročal o delu NSZ in podružnic tajnik tov. Kravos. Tudi to poročilo so vzeli delegati z odobravanjem na znanje. Po poročilu blagajnika tov. Stoparja je delegatski zbor na predlog nadzorstva podal Izvrševalnemu odboru in posebej blagajniku absolutorij.

Volitve nove uprave.

Delegatski zbor je nato izvršil volitve nove uprave Narodno strokovne zveze za leto 1932/33. Za predsednika je bil soglasno in z velikim navdušenjem ponovno izvoljen tov. Rudolf Juvan, za I. podpredsednika tov. dr. Joža Bohinjec, za tajnika tov. Vladimir Kravos in za blagajnika tov. Davorin Stopar. V upravni odbor pa so bili izvoljeni tovariši: Ivan Tavčar, Franjo Rupnik, Anton Varšek, Simon Galjot, Edvard Terkuč, Franc Juh, Ernest Hariš in Josip Hlebš, vsi iz Ljubljane; Ladislav Saje iz Maribora, Miha Koren, Jože Berčon in Jakob Štruc iz Trbovelj, Slavoj Kušar in Anton Jesenšek iz Zagorja, Franc Kralj in Ivan Markovič z Jesenic, Jernej Kaplja iz Litije, Anton Blažek iz Ptuj, Rudolf Dermota iz Žirov, Milan Babič iz Loke pri Zagorju, Drago Knez iz Hudejame, Rudolf Stanič iz Kranja, Tomaž Kavčič iz Stražišča, Jakob Žulovec iz Vevč, Janko Bertoncely iz Medvod in Ivan Platkovšek iz Zabučke. Za namestnike so bili izvoljeni delegati manjših podružnic. V nadzorstvo so bili soglasno izvoljeni tov. Rudolf Pregare iz Ljubljane, Vinko Sedlar iz Zagorja, Ivan Silič iz Maribora in Ivan Marin iz Trbovelj.

Delegatski zbor je opoldne prenehal z delom in so delegati imeli skupen obed v kuhinji Delavske zbornice.

Popoldne se je delegatski zbor nadaljeval in se je vršila debata o poročilih in samostojnih predlogih. Debate so se udeležili tov. Brilej iz Senovega, Saje iz Maribora, Polok iz Trbovelj, Ambrožič iz Ljubljane, Stanič iz Kranja, Kravos iz Ljubljane, Žerjal

iz Kranja in drugi. Dopoldne so obširneje govorili k poročilu tov. Koren iz Trbovelj, ki je podal ilustrativno sliko položaja rudarjev v Trbovljah in govoril tudi o gospodarski in socialni krizi pri nas. Daljši govor je imel tudi tov. Kralj z Jesenic, ki je orisal potek borbe kovinarjev za kolektivno pogodbo pri KID. Tudi tov. Kušar iz Zagorja in Žerjal iz Kranja, kakor tudi tov. Knez iz Lok so podali poročila o stanju delavstva v njihovih okoliših.

Po vsestranski debati je delegatski zbor sprejel obširno resolucijo, ki je bila odposlana na vsa merodajna mesta. Resolucijo objavljamo na drugem kraju radi nje važnosti.

Letošnji delegatski zbor je bil vzlic težkim prilikam, v katerih živimo, ena najlepših naših manifestacij. Podružnice so pokazale, da razumejo klic centrale in da se ne strašijo nobenih žrtev, ko gre za delavstvo. Tudi delegati so vztrajali ves dan na zboru in pokazali veliko resnost pri reševanju važnih delavskih problemov. Delegatski zbor ni ostal neopažen, Slovenski dnevniki so prinesli obširna poročila o njem in naglasili, da je delegatski zbor NSZ bil velika manifestacija nacionalnega delavstva.

Ker so vse podružnice imele svoje delegate na delegatskem zboru, smo priobčili krajše poročilo vsled pomanjkanja prostora, kar naj nam članstvo oprost.

Nastop mariborskega delavstva

Na poziv podružnice NSZ v Mariboru se je zbralo v dvorani mariborske Delavske zbornice nad 200 delavcev na shodu, katerega je otvoril podružnični predsednik tov. Silič, ki je pozdravil zborovalce in delegata iz Ljubljane tov. obč. svetnika Rupnika.

Tov. Rupnik je potem v nadenournem govoru poročal o velikem delu, ki ga vrši med delavstvom NSZ. Podčrtal je vse zahteve, ki jih v današnjih težkih dneh stavlja NSZ kot minimum za zboljšanje neznoznega položaja delavstva v državi. Dotaknil se je vseh drugih perečih vprašanj, tako znižanja življenjskih potrebščin, nametnin, davkov itd. Orisal s prav živo besedo delavsko trpljenje in stavljal zahtevo po razdelitvi bremen današnjih težkih gospodarskih časov na vse sloje enako. Žigosal je dejstvo, da je v naši državi na stoletje inozemcev pri dobrem blem kruhu, medtem ko naše domače delav-

Zahtevajte „Delo“ v vsakem javnem lokalu!

stvo še črnega strada. Bičal je postopanje teh tužcev, ki delajo z našim delavcem slabše kot svojčas s sužnji. Govornika je navdušena množica večkrat prekinila z živahnim pritrjevanjem, ki je prišlo do viška ob koncu govora.

Za tov. Rupnikom je govoril tov. Jože Bajt in orisal žalostne razmere med mariborskim delavstvom. Posebno pažnjo je posvetil tovarnam, kjer gospodarijo tužci. Tam je naš delavec vse prej kot človek. Pozival je delavstvo, naj se organizira v nacionalno strokovno organizacijo, ki edina lahko zboljša neznozne razmere. Druge organizacije so nacionalno mlačne in ne morejo z uspehom braniti interesov domačega delavstva. Konča z vabilom za pristop k NSZ. Tudi govor tov. Bajta so zborovalci sprejeli z navdušenim pritrjevanjem.

Potem ko je govorilo še nekaj delavcev, je tov. Silič zaključil po 12. uri lepo uspelo zborovanje naših mariborskih tovarišev.

To zborovanje nam je pokazalo, da tudi naša mariborska podružnica napreduje. Nasprotniki, ki so zatrjevali, da nas v Mariboru ni, imajo s tem zborovanjem dokaz o našem obstoju. Delavstvo se mora strniti v nacionalnih organizacijah, če hoče sebi dobro.

Zahtevajte plačilo nadurnega dela

Zakon o zaščiti delavcev daje delavcu pravo, da prejme za vsako naročeno nadurno delo poleg normalne mezde še 50 odst. na to urno mezdo. Podjetniki se prav radi izognejo takemu plačilu in plačajo delavcu le navadno mezdo. Nekateri pa plačujejo svoje delavce celo mesečno ali tedensko, samo, da se izognejo plačanju nadurnega dela. Zakon pozna osemurno delo. Vsako delo preko osmih ur v industrijskih podjetjih je nadurno delo. Zato mora delavec za to nadurno delo zahtevati posebno plačilo.

Nedavno so delavci večjega industrijskega podjetja blizu Ljubljane vložili na nasvet Narodno strokovne zveze tožbo proti delodajalcu, ki jim ni hotel plačati nadurno delo. Tožbe so bile uspešne. Delodajalec je bil deloma obsojen, deloma se je pogodil in je tako 5 delavcev prejelo na nadurah okroglo 100.000 dinarjev. Ta denar je naravnost kapital za delavce, ki niso nikdar sanjali, da se jim bodo nadure kdaj plačale in so prišli do zaslužka le po nasvetu in intervenciji Narodne strokovne zveze.

Že sam ta slučaj nam kaže, kake koristi nam nudi organizacija in kako uspešno nas lahko štiti in brani. Posamezniki bi težko prišli do svojega zaslužka, če ne bi bili organizirani in jih ne bi organizacija ščitila. Zato naj vsakdo stori svojo dolžnost, se organizira pri Narodno strokovni zvezi in potem nje zahteva svoje pravice in krvavo zaslužen zaslužek.

Delavci, ki mislijo, da se jim godi krivica in se jim ne izplačuje v redu nadurno delo, naj se obrnejo na tajništvo Narodne strokovne zveze, palača Delavske zbornice, vogalni vhod v II. nadstropju. Med uradnimi urami od 8. do 12. in od 15. do 18. dobi lahko vsakdo potrebne informacije. Za pismena vprašanja naj se priloži znamka za odgovor. Članom ni treba prilagati znamke za odgovor.

Zahtevajte plačilo za nadurno delo!

Nad 2000 narodno zavednih rudarjev manifestira Impozantno zborovanje NSZ v Trbovljah

Trbovlje, julija 1932.

Shoda podružnice Narodno-strokovne zveze dne 11. t. m. se je udeležilo 2000 rudarjev. Med rudarje so se pomešale matere in žene, nekatere tudi z otroki, prišli so upokojeanci, prišli pa tudi rudarji iz drugih revirjev, da se pridružijo protestom Trboveljčanov.

Impozantni shod je otvoril predsednik trboveljske podružnice tov. Miha Koren, ki je priščno pozdravil vse navzoče in potem pojasnil vzrok, zakaj je bil sklican shod. V revirjih je vedno večja beda, vedno več se praznuje! Stanje se bo pa še poslabšalo, ker da morajo državni uradi kupovati le premog iz državnih rudnikov. Po pojasnilu tov. Korena je dobil besedo predsednik NSZ tovariš Jurvan.

Predsednik tov. Jurvan je potem v nadurnem govoru obrazložil glavne vzroke teže krize današnjih dni, opisal je trpljenje rudarja in upokojenca rudarja, opisal bedo njihovih družin, ki ne morejo živeti, ne morejo pa živeti v grob. Ostro je nastopil proti nenakemu postopanju z nameščenci pri TPD. Ubogega rudarja, ki ustvarja bogastvo družbe, se meče brez vsega na cesto, medtem ko dobivajo inozemci ob zapustitvi službe visoke odpravnine, ki gredo v stotisoče. Te odpravnine gredo v tujino in nima naš narod nič od njih. Apelirna na rudarje, naj se ne pustijo več begati od laži-prijateljev delavstva, ki mu prinašajo obljube z vseh vetrov sveta. Delavstvo Jugoslavije si mora pomagati samo. Strniti se mora v nacionalne strokovne organizacije, v NSZ in tu bo dobilo potrebno pomoč. Različne internacionale pa so filijale tujcev, ki iščejo samo profita pri nas. Ti ne morejo nikoli delati v korist naroda, ker so anacionalne. One morajo po svojem programu podpirati vse, tedaj tudi tujca, četudi na škodo domačega delavca. Viharen aplavz je pokazal, da je zadel tov. Jurvan živo in da se mora delavstvo res okleniti narodnih strokovnih organizacij.

Po govoru tov. Juvana, kateremu so zborovalci dolgo in živahno pritrjevali, je prečital tov. Koren resolucijo, katero prinašamo na drugem mestu in katero so zborovalci soglasno sprejeli.

Na shodu so govorili še tov. Podstudenšek iz Hraštника in rudar Salomon, ki je nedavno prišel iz Belgije. Oba sta pozivala rudarje k vstopu v NSZ.

Predsednik shoda tov. Koren je spregovoril še par lepih besed na naslov rudarjev in zaključil sijajno uspešno zborovanje.

Takega zborovanja še nismo imeli v Trbovljah. Nasprotnikom je kar sapo zaprlo. Nekateri vročekrvneži so prišli na shod z namenom, da bi ga motili. A so utihnili, ko so videli množico, ki ni bila napram njim prav nič dobro razpoložena.

Našim zavednim in vrlim rudarjem moramo le čestitati k takemu zborovanju. Le tako naprej! Pokažimo, da smo zreli in ne rabimo več patronance tujih importiranih strokovnih organizacij. Bodimo na svojih tleh svoji in ne hlapci! Ne delajmo v svobodni domovino tlake tujcu in mu ne nosimo našega bogastva.

Resolucija rudarskega shoda.

Rudarsko delavstvo iz revirjev Trboveljske premogokopne družbe, zbrano na shodu Narodno-strokovne zveze v Hudiljami dne 10. julija in v Trbovljah dne 11. julija 1932. je po zaslišanju svojih referentov skle-

nilo nasloviti na kr. vlado v Beogradu naslednjo

resolucijo.

I.

Rudarsko delavstvo iz revirjev Trboveljske premogokopne družbe je prišlo v obupen položaj zaradi vedno večjega praznovanja v rudnikih. V posameznih revirjih se praznuje od 12 do 14 šihrov mesečno in se tako jemlje rudarjem zaslužek ter ga sili v največjo bedo. Glad in tuberkuloza imata obilno žetev pri sestradanem ljudstvu v revirjih TPD. Rudarsko delavstvo je po svojih organizacijah in drugih činiteljih prosilo kr. vlado zaščite in pomoči za trpeče rudarje. Ravno tako je prosilo večjega odjema trboveljskega premoga s strani države. Kljub vsem prošnjam pa je zadel trboveljske rudarje nov in hud udarec s tem, da se z novim pravilnikom o notranji upravi državnih uradov in ustanov (»Službeni list« št. 47) naroča premog le iz državnih rudnikov. S tem se je odvezlo rudarjem nov zaslužek, ker so znašale dobave državnim uradom, bolnicam, šolam itd. do 100.000 ton trboveljskega premoga.

Z ozirom na to bi bilo nujno ukiniti to določbo pravilnika vsaj za dravsko banovino in dovoliti tudi v bodoče naročanje trboveljskega premoga državnim uradom in ustanovam.

II.

Rudarsko delavstvo nim nobenih garancij, da se sistem večnega praznovanja v revirjih TPD odpravi, posebno še, če je to praznovanje iz špekulativnih ozirov, kar se največkrat dogaja. Da se rudarje ne pahne v še večjo bedo in nesrečo, zahtevajo rudarji, zbrani na shodu, naj se v novem rudarskem zakonu vnese določba, ki jo ima rudarski zakon češkoslovaške republike in ki se glasi:

»Ako se po krivdi lastnika rudnika prekinje delo v rovih, ali ako se po njegovi krivdi praznuje in s tem nastane nevarnost ogroženja važnih javnih interesov, posebno pa red in mir, se postavi na stroške in odgovornost lastnika rudnika v rudnik upravitelj, ako lastnik rudnika v po oblasti določenem roku ne vzpostavi v rudniku prejšnje stanje.«

III.

Kljub vsemu prizadevanju rudarjev in njihovih organizacij ni mogoče najti prilik zaposlenja za brezposelne rudarje in za delno zaposlene. Zato naprošajo rudarji, zbrani na shodu, naj kr. vlada najde pota, da se z zaslišanji deli da možnost zaposlitve brezposelnih armadi. Treba je najti nujna sredstva za zidanje stanovanjskih hiš in poslopij za državne urade, regulacijo rek in potokov, kanalizacijo in izsuševanje neplodne zemlje itd. Tudi naj se nalaga banovinam, kakor tudi občinam, da s takimi zaslišanji deli dajo možnost zaslužka brezposelnim rudarjem.

IV.

V revirjih TPD ljudstvo gladuje in trpi. Posebno hudo so prizadete družine z otroki, ker je otroku težko dopovedati, da ni kruha, ker ni zaslužka. Nedolžno dete zahteva kruha, zahteva hrane, katere mu pa brezposelni ali delno zaposleni rudar kljub krvavečemu srcu ne more dati. Zato se naj revirji TPD proglasijo za pasivne kraje in takoj preskrbijo z brezplačno hrano. Takoj se naj ustanovijo ljudske kuhinje za brezposelne in delno zaposlene. Rudarji, ki so zvesti državlani in so nešteto krat tudi z dejanji to polka-

zali, se zavedajo težkih posledic, če kr. vlada ne bi imela uvidevnosti ugoditi stavljenim zahtevam vsega rudarskega življa v revirjih TPD.

Položaj je že sedaj skrajno težak in nevzdržen, pomisliti pa je treba na bližajočo se zimo, ko bo trpljenje rudarja in njegove družine gotovo še mnogo hujše. Zato je nujno potrebno ugoditi stavljenim zahtevam in željam in pomagati tako bednemu in skoro obupanemu trboveljskemu rudarju.

Hudajama, dne 10. julija 1932.

Drago Knez, predsednik shoda.

Trbovlje, dne 11. julija 1932.

Miha Koren, predsednik shoda.

Dažna rudarska konferenca

Delavska zbornica je sklicala dne 7. julija t. l. konferenco zastopnikov rudarjev v Delavski dom v Trbovljah. Konference se je udeležil zastopnik Delavske zbornice g. Golmajer in zastopniki vseh strokovnih organizacij, med njimi zastopnik Narodne strokovne zveze tov. Kravos.

Na konferenci je bilo podano poročilo o položaju v revirjih TPD in se je potem razpravljalo o predlogih za doseg enakomernih naročil pri dobavi premoga državnim železnicam. Tudi se je razpravljalo o akciji za prehrano brezposelnih in deloma zaposlenih rudarjev in njihovih družin. Na konferenci se je ugotovilo, da bodo naročila državnih železnic gotovo padla z ozirom na slabi promet. Tudi se je razpravljalo o odredbi ministra financ, ki zabranjuje državnim uradom nabavo premoga izven državnih rudnikov. S to odredbo je bil zadan trboveljskim rudarjem nov udarec, ker se bo s tem praznovanje še povečalo.

Po daljši razpravi se je sklenilo naprositi g. bana Dravske banovine, da sprejme večjo deputacijo zastopnikov rudarjev, ki mu bo predložila spomenico in obrazložila položaj v revirjih ter ga naprosila za nujno odpravo. Sklenilo se je tudi zaprositi kr. vlado, da proglasi revirje TPD za pasivne kraje.

Konferenca v Trbovljah je bila nujno potrebna, kar je pokazala stvarna debata na njej, želimo le, da se take važne konference sklicujejo pravočasno in ne zadnje ure.

Novo ravnateljstvo OUZD

Minister za socialno politiko je imenoval novo ravnateljstvo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani. V novem ravnateljstvu so med drugimi tudi zastopniki naše organizacije, in sicer kot člani ravnateljstva tov. Ivan Tavčar, Vladimir Kravos, Ladislav Saje in Tomaž Kavčič. Njihovi namestniki pa so tov. Anton Blažek, Maks Klanšek, Rudolf Pregarc in Luka Bizjak. V nadzorstvu so tov. Dragotin Kosem in Eldvard Terkuč, njihovi namestniki Jakob Žulovec in Franc Juh.

Na prvi seji ravnateljstva je bil za predsednika Okrožnega urada soglasno izvoljen naš tovariš Ivan Tavčar, za II. podpredsednika pa tov. Vladimir Kravos. V upravni odbor so bili izvoljeni tov. Vladimir Kravos in Ladislav Saje, v rentni odbor pa tov. Tomaž Kavčič in Vladimir Kravos.

V ravnateljstvo OUZD je bilo imenovanih tudi nekaj marksistov. Strokovna komisija je pa sklenila, da se marksisti zahvalijo za mandate, ker v ravnateljstvo ni bil imenovan g. Stanko. Kajti vse drugo utemeljevanje zakaj ne morejo sodelovati, iznašajo marksisti samo zaradi lepšega. Kako bi bilo drugače tudi razumeti njihovo sodelovanje v Suzorju.

V zadevi imenovanja v OUZD smo iz delavskih vrst prejeli to-le mnenje:

Marksiisti trajno sanjajo o »večinski« organizaciji, ki mora po njihovem mnenju povsod prevladovati. In kjer oni ne prevladujejo, ni nič dobrega in gre vse rakovo pot. N. pr. pri zadnjih imenovanjih v Okrožnih uradih se jim ni posrečilo dobiti večine in že so zagrmeli, da se je delavstvu zgodila velika krivica, češ, da delavstvo sploh ni zastopano v tej instituciji. Oni namreč odrekajo NSZ pravico do zastopstva delavstva. Kako in zakaj, je njihova stvar, ne naša. Naša je le, da ugotovimo, da jih celo njihovi najožji somišljeniki obsojajo zaradi njih navidezne užaljenosti, kar nam priča »Radniško Jedinstvo«, ki je v rokah marksistov, ki nočejo imeti z marksisti-komoraši, kakor jim pravijo, nobene zveze. Komoraši so pa zato, ker so se vgnezdili v Delavske zbornice (Radniške komore) in od tam gazdujejo brez delavskih množic. Ker poznajo gospodje okrog R. J. najboljše svoje ljudi, pogledimo, kaj pišejo o njih. »Radniško Jedinstvo« piše pod naslovom »Imenovanja v ljubljanskem okrožnem uradu« sledeče:

Ljubljana, 18. julija 1932.

Poleg mnogih drugih Okrožnih uradov je ministristvo za socialno politiko in narodno zdravje imenovalo ravnateljstvo tudi v tukajšnjem Okrožnem uradu. O priliki tega

imenovanja, v novo ravnateljstvo je imenovanih 6 članov Narodne strokovne zveze (narodni socijalisti) in 3 predstavniki Strokovne komisije (komoraši).

Komoraši pa so se čutili prizadete, ker je njihovih ljudi manj v ravnateljstvu Okrožnega urada kakor narodnih socijalistov in so zato sklenili bojkotirati vse delo Okrožnega urada, kakor tudi da v ravnateljstvu sploh ne sodelujejo!

Kakor se vidi, ne gre tu o načelnem stališču Strokovne komisije proti sistemu imenovanja, kar bi se lahko samo pozdravilo — ampak gre za to, ker so njeni nasprotniki iz Narodne strokovne zveze dobili od zgoraj več predstavnikov v ravnateljstvo tukajšnjega Okrožnega urada.

Pripoveduje se: na vasi je ljudstvo v trumah umiralo. Vprašali so popa (duhovnika): »Ali umirajo v Tivolji vasi, popo?« Pop je odgovoril: »Pa, umirucka se (polagoma umirajo)!« Ko je popu umrla žena in so ga ponovno vprašali, če ljudstvo umira, je odgovoril: »Vsi so potmrli.«

Temu popu so podobni naši komoraši. Navajeni, da se jim od zgoraj vse daruje in napravi, oni nikakor ne morejo razumeti, da je nekdo, ki je bolj priljubljen in važnejši od njih.«

Pikantne konstatacije »Radniškega Jedinstva« ne potrebujejo komentarja.

ljubljal bič. V močne falange strnjeno delavstvo bo SILA in MOČ, ki ji ne bo treba moledovati za košček kruha. Dobila ga bo za delo, dobila bo pošteno plačilo za pošteno delo.

Tov. Kravos je govoril nad eno uro. Ko je nehal, je dobila besedo delavčeva žena, žena trpljenja, ki je govorila iz srca in duše. Kakor balzam na razboljeno mesto so padale besede tov. Čelešnikove, ki je rotila delavstvo, naj ne hodi posamič okrog, nego v strnjenih vrstah. »Kot žena in mati vas rotim, da se organizirate, da postanete močni. Pogledajte naše življenje, vse en sam dolgi veliki petek, vse eno samo trpljenje. In zakaj? Čemu?« Približno tako je govorila zastopnica proletark, ki je pustila doma kuhinjo in družino in se pridružila zborovalcem, da jih tudi s svojo žensko, materino besedo navduši za borbo. In dosegla je uspeh. Tudi za njenim govorom se ni polegel aplavz kmalu. Množica je živo aklamirala materi in ženi, ki je imela besedo za njo. (Takih odločnih žen manjka v pokretu. Op. ur.)

Na shodu je govoril potem še znani tržaški borec našega stavbinskega delavstva tov. Pregarc, ki je s temperamentno besedo pozval delavce v kolo nacionalno organiziranega delavstva.

Pred koncem shoda je spregovoril nekoliko besed še enkrat predsednik tov. Juvan, nakar je tov. Galjot zaključil res veličastno uspelo zborovanje. Ko je zaključil shod s klicem: »Naj živi Narodno strokovna zveza«, se je temu klicu pridružilo vse in aklamiralo par minut tej delavski organizaciji.

Shod, ki je trajal nad tri ure, je bil eden najimpozantnejših shodov delavstva v Ljubljani. Toliko in tako navdušene množice še nihče ni spravljal skupaj. Narodna strokovna zveza se lahko ponaša s tem zares uspelim shodom.

Po shodu je Narodna strokovna zveza izdelala spomenico, katero je naslovila na kr. bansko upravo Dravske banovine in zaprosila, naj se skliče konferenca zainteresiranih, da se vprašanje stavbinskega delavstva vendar že enkrat pošteno uredi. Upamo, da bo kr. banska uprava ugodila želji, ki je želja vsega stavbinskega delavstva v Ljubljani.

O shodu sta obširno poročala »Jutro« in »Narod« ter beograjska »Politika«, medtem ko drugi časopisi niso videli tega shoda, četrudi poudarjajo, da so delavski. Ob takih prilikah se pa spoznamo. Tudi prav!

Zakaj so se razbila pogajanja v stavbinski stroki

Narodna strokovna zveza je pokrenila že pred dvema letoma akcijo za izboljšanje delovnih pogojev pri stavbinskem delavstvu. Vršila so se pogajanja med delodajalci in zastopniki delavstva, ki pa niso vedla do rezultata.

Zadnje tako pogajanje se je vršilo dne 8. junija t. l. v Delavski zbornici in so razpravi prisostvovali s strani delodajalcev gg. Ravnikar, Hlebs, inž. Petrovič in dr. Lunček ter zastopnik Zveze industrijcev g. dr. Golia, s strani Narodne strokovne zveze

Pokret stavbinskega delavstva

Veliko zborovanje stavbinskega delavstva

Odsek stavbinskih delavcev Narodne strokovne zveze je sklical za v nedeljo, 17. t. m. javen shod stavbinskega delavstva v dvorano Delavske zbornice. Brez vsake posebne reklame, dve notici v listih in par letakov na brzojavne drogove po mestu. To je bilo vse za ta shod, zadostovalo je, da se je shoda udeležilo na stotine in stotine stavbincev. Stavbinsko delavstvo je vendar enkrat pokazalo svojo disciplino. Šlo je za biti ali ne biti, šlo je za protest proti grdemu zlorabljanju in izkoriščanju in za življenje tisočev stavbinskih delavcev. Zato in bilo treba hrupne reklame, da se je zgrnila masa v dvorano, da tamkaj javno pove, da tako dalje ne more.

Veličasten shod je otvoril predsednik skupine tov. Galjot, ki je pozdravil zborovalce, zastopnika oblasti, zastopnike tiska in delegate Izvrševalnega odbora NSZ tov. Juvana in Kravosa. In je potem padla prva beseda o grdem izkoriščanju in o bedi med delavstvom. V dvorani hrup. Glasni protesti proti izkoriščevalcem. In je zaorilo navdušenje, ko je dobil besedo predsednik NSZ tov. Juvan, ki je v skoro enournem govoru orisal vso kalvarijo delavca. Brez fraz, brez vsake demagogije, zgolj z dejstvi in številkami in statistiko je dokazoval grdo izrabljanje delavca vsepovsod. Ne samo stavbinska stroka, vse stroke in vsi poslodavci so enaki — povsod izmозgavanje in bogatenje na račun najbednejšega. Vrstila se je slika za sliko. Naštel je primere delavske bede in primerjal plače z dobički kapitala. Med tem ko veliki del strada, drugi bogati. Obsoja vse one, ki so gluhi za prošnje in solze, obsoja vse one, ki pijejo delavčevo kri. Zahteva, da se peza gospodar-

ske krize razdeli enakomerno. Naj ne občuti krize samo delavec, uradnik in državni nameščeneec, vsi smo enaki in zato naj se na vse enako razdeli težko življenje krize. Tov. Juvan je končal svoj govor in pozval navzoče, naj strnejo svoje vrste in se zberejo okrog Narodne strokovne zveze, ki edina resnično zastopa interese delovnega ljudstva. Obljublja vso pomoč bednemu delavstvu, ki naj se zbira okrog fronte nacionalnega delavstva in pusti v nemar vsako prevratno misel. Konec njegovega govora je večkrat pretrgan po frenetičnem aplavzu. Ko izreče zadnje besede, se vihar odobravanja noče poleči in traja par minut.

Ko se dvorana umiri, dobi besedo tajnik NSZ tov. Kravos, katerega zborovalci toplo pozdravijo, ker je večini znan in dobro vedo, da je za časa stavke bil večkrat med njimi. Tov. Kravos podrobno opisuje borbo »Ljubljancanov«, kakor se imenujejo stavbinci na Ljubljani. Dotakne se tudi »prizjatelj« delavstva, ki so se pokazali v obliki gromovnikov. Dvorana se smeje. Slišijo se tudi razni klici proti takim prijateljem. In govori tov. Kravos naprej. Opisuje trpljenje našega hlapca Jerneja, ki še danes išče pravice, a jo ne najde. Daje nasvete, kako bo prišel hlapec Jernej do pravice. Vsi hlapci Jerneji se morajo združiti, postati morajo močan in krepak MI, pred katerim bodo klonile glave zatiralcev. Dvorana je živa. Vse spremlja govornika z največjim zanimanjem. In gre beseda naprej. Enkrat biča, drugič boža, tretjič vabi, in tako naza govornik celo vrsto perečih vprašanj. Refren vsega je: *le močna in enotna organizacije so spas delavstva*. Dokler delavstvo tega ne spozna, bo vedno tepeno in po-

gg. Kravos in Pregarc, Strokovno komisijo je zastopal g. Vuk in Delavsko zbornico g. Tavčar, ki je razpravi predsedoval.

Zastopniki delodajalcev so stavili zadnjo ponudbo, da se k minimlani mezdi dovoli 0.50 Din. poviška, vendar pogojno, da se delavstvo odreče pravici do odpovednega roka in prizna odpust iz službe brez vsake odpovedi. To so delodajalski zastopniki utemeljevali s tem, da je dosedaj v veljavi taka praksa in da stavbinsko delavstvo ni soliden material ter mu je težko odpovedovati službo na 14 dni. Zastopnik NSZ tov. Kravos je v imenu delavstva odklonil sprejem take ponudbe, češ, da sedanji obrtni zakon, ki velja tudi za stavbinsko stroko delavce ne izključuje od pravice odpovednega roka in se delavstvo pod nobenim pogojem ne more odreči odpovednemu roku, za katerega je bil dolgo let borbo. Tudi zastopnik Delavske zbornice tov. Tavčar je odklonil ponudbo delodajalcev, češ, da ponudba delodajalcev ne nudi nobenega poviška k že obstoječim mezdam, pač pa hoče vzeti delavcu to, kar mu zakon daje.

Po daljši razpravi so se delegatje razšli, ne da bi bilo prišlo do sporazuma.

Narodna strokovna zveza je z ozirom na tako stališče stavbinskih podjetnikov poslala na kr. bansko upravo daljšo spomenico, v kateri pojasnjuje težak položaj stavbinskega delavstva in prosi za razpis nove konference, da se najde izhod iz sedanjega nevdržnega položaja.

Pričakujemo, da bo kr. banska uprava ugodila naši želji in sklicala konferenco, ki je nujno potrebna.

Stavbinsko delavstvo pa naj bo čuječe in naj se organizira, da bo lahko ob svojem času nastopilo enotno in disciplinirano.

Divja stavka na Ljubljani

Na Ljubljani izvršuje »Slograd« regulacijska dela. Pri tem delu je zaposlenih okrog 300 delavcev, ki pa so mizerno plačani. Delo je težko in umazano. Delavci delajo na mokrem terenu in skrajno smradljivem zraku, če pomislimo, da je struga osušena in je vse polno mlakuž, v katere se steka nesnaga kanalov. Za tako delo plačuje »Slograd« delavce po 3 Din na uro.

Delavci so pred dnevi brez vsakega prejšnjega dogovora ustavili delo in zahtevali od podjetja zvišanje urne plače in odpravo

Narodna tiskarna

LJUBLJANA

KNAFLJEVA

5

IZVRŠUJE VSA
TISKARSKA
DELA
TER SE
PRIPOROČA

ZA CENJ. NAROČBE

nekaterih nedostatkov, med temi tudi dobivanje sveže pitne vode, katere delavci niso imeli. Stavkujoči so poslali zastopnike k »Slogradu«, pa brez uspeha. Podjetje je stalo na stališču, da ne more več plačati, ker je dobilo delo konkurenčnim potom in za nizko ceno, vsled česar je moralo določiti delavstvu minimalne urne mezde.

Po tridnevni stavki je delavstvo zaprosilo Delavsko zbornico za posredovanje, ki ga je tudi izvršila. K razpravi o ureditvi delovnih prilik so se priglasile tudi Narodno strokovna zveza in Strokovna komisija, ki imata nekaj organiziranih delavcev na Ljubljani. Razprava je trajala tri ure in se je vršila v pisarni »Slograda«. Končni rezultat razprave je bil, da se je zvišalo urno mezdo za 50 par in da se je zagotovilo, da se ne bo zaradi stavke nikogar izmed stavkujočih odpustilo. O razpravi se je napravil zapisnik, katerega objavljamo v celoti.

Zapisnik

sklenjen med »Slogradom« d. d., Ljubljana in zastopniki delavcev, zaposlenih pri regulaciji Ljubljane v Ljubljani.

Dne 4. julija 1932 so se sestali zastopnik »Slograda« g. inž. Pirkmajer, zastopnik Delavske zbornice g. Kopač, zastopnika Narodno strokovne zveze g. Kravos in Strokovne komisije g. Vuk ter podpisani zastopniki delavstva.

Dosegel se je sporazum, in sicer:

1. Podjetje »Slograd«, d. d. v Ljubljani, plača delavce ob vstopu v delo po 3 dinarje na uro.

2. Po 14dnevem zaposlenju se delavce uvrsti v spadajočo kategorijo, in sicer po njegovi zmožnosti. Najmanjši kategorijski zaslužek je 3.50 dinarjev na uro.

3. Zaradi nastale divje stavke, podjetje ne bo nobenega stavkujočih preganjalo, niti odpustilo.

V Ljubljani, dne 4. julija 1932.

Inž. Pirkmajer, Jože Kopač, Vladimir Kravos, Ivan Vuk, Albert Rebec, Franc Garafol in Ivan Kobal.

Po sprejemu tega zapisnika je delavstvo šlo na delo. Kakor se nam sporoča, podjetje ne plačuje po sklenjenem sporazumu in je tudi nekaj ljudi odpustilo. Narodna strokovna zveza je prevzela skrb, da bo podjetje spoštovalo sklenjeni sporazum.

Delavce v Ljubljani pozivamo, da se obrnejo na Narodno strokovno zvezo, če mislijo, da se jim godi krivica in da podjetje ne spoštuje dogovora.

Piskrček s politično župco

»Slovenec« je za časa stavke pokazal svojo bojevitost napram kapitalistom in strašno veliko ljubezen za delavce. Kakopak! »Slovenec« in delavstvo. No ja, zakaj pa ne bi včasih pokazal tudi ljubezen do zatiranega. Pa je gromovito kričal in pisal, da so ljudem pri branju solze zalile oči. Pa ni bilo tako hudo. »Slovenec« je pač pisal, kakor večkrat piše. Pa mu ni šlo za ubogo delavsko paro, takoj drugi dan je pokazal za kaj mu gre. Iz »začesljivega« vira je dognal, da sedi v upravnem odboru »Slograda« sam ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc in — pumf — po tem je treba udariti. In je udaril, četudi je pozneje sramežljivo preklical, da ne sedi dr. Puc v upravnem odboru.

Delavcem pa pisarjenje »Slovenca« ni pomagalo, pomagala mu je intervencija Delavske zbornice in strokovnih organizacij, pri kateri pa ni sodeloval ne »Slovenec«, ne ljudje okrog tega lista. In takrat se je pokazala vsa velika ljubezen tega lista do delavstva. Kakopak! Vsake slave je enkrat konec in tako tudi »Slovenčeve«, posebno še, ko se je na shodu NSZ povedalo, kako stoje akcije pri tej stvari.

In po vsem tem pride »Slovenec« in napiše, da je NSZ napravila to, kar je prav za prav hotel ta list napraviti, pa mu ni ratalo. NSZ je pristavila svoj lonček, da skuha iz njega svoje politično kosilo. Pa še dober tek nam ni privoščil »Slovenec«. No ja, saj mu ga tudi mi nismo, ker mu župca ni teknila. Stavbinski delavci niso naivni in vedo prav dobro, kdo mu pomaga in kdo ne! — Slovenski zidar.

**Rudarji,
stopite v vrste
NSZ**

**Delavci,
stopite v vrste
NSZ**

Narodno strokovna zveza

Redni članski sestanki ljubljanskih članov

Tajništvo NSZ je sklenilo prirejati redne članske sestanke za vse ljubljanske člane — vseh društev in sekcij — vsak torek ob 19. uri v predavalnici Delavske zbornice, nasproti knjižnice. Prvi tak sestanek bo v torek, dne 2. avgusta 1932 ob 19. uri.

Vabimo vse člane ljubljanskih društev in sekcij, da se teh sestankov redno in točno udeležuje. Pokažite svojo zavednost z rednim posezanjem sestankov.

Poziv ljubljanskim članom NSZ

Septembra se prične delo našega dramskega in tamburaškega zbora. V vrstah našega ljubljanskega članstva je mnogo takih, ki bi radi sodelovali v enem ali drugem našem odseku. Zato vlnudno prosimo vse člane, ki bi radi sodelovali pri drami ali tamburaših, da prijavijo svoje sodelovanje tajništvu med uradnimi urami. Tudi prosimo starejše člane, ki imajo odraslo mladino, moškega in ženskega spola, da prijavijo svojo mladino v naš mladinski tečaj, ki se bo vršil septembra. Mladino rabimo predvsem v dramatičnem odseku in pri tamburaših, rabili jo pa bomo tudi za naše razne prireditve, ki so predvidene. Vzgajajmo svojo mladino v našem duhu. Vsak naš svojec nad 14 letom spama v naše vrste. Kdor ne vzgaja mladine, nima bodočnosti. Zato skrbite, da pride mladina k nam. Tudi prosimo, da se nam javijo vsi oni, ki bi radi posečali našo govorniško šolo, ki bo pričela v oktobru. Vsak naš član, ki čuti v sebi količkaj poklica do govorništva, naj se nam javi. V začetku oktobra bomo imeli preizkušnjo vseh javljenih, narkar pričnemo z govorniško šolo, katero bodo vodile izkušene moči našega pokreta. — Tudi bomo začeli oktobra z rednimi predavanji. Lanskoletna predavanja so pokazala, da se članstvo živo zanima za vse probleme, ki so važni za delavca. Prosvetni odsek bo zato tudi letos priredil cel ciklus najrazličnejših predavanj in je zato pridobil že odlične predavatelje. Kdor bo redno posečal predavanja, naj to javi tajništvu NSZ, bodisi osebno ali pa pismeno. Ljubljansko članstvo vabimo, da se odzove našemu vabilu in s tem pokaže svoje zanimanje za kulturno delo naše organizacije.

Pripravljajmo se za jesensko-zimsko delo v organizacijah

Zadnja dva meseca je naše delo zaradi poletnega časa nekoliko zastalo. Ni bilo v društvenih onega vrvenja, ki je navadno v jesenskem in zimskem času. Poleti se članstvo nerado zbira v zatohlih sobah k resnemu delu in hiti vse v naravo, kjer je hladnejše. Poletni čas se počasi odmika in ne bo dolgo, pa bo jesen tu. In z njo pride novo delo v organizacije.

Da pripravimo vse potrebno za delo, ki stoji pred nami, je treba predpriprav. Ni odlašati in čakati zadnjih dni, takoj je pričeti

s predpripravami za društveno delo pri podružnicah.

Predvsem je treba na odborovi seji sestaviti program dela za jesensko-zimski čas. Treba je sestaviti podroben načrt predavanj, sestankov, shodov itd. Treba je proučiti, če se da prirediti kak tečaj za članstvo. Treba je pripraviti vse potrebno za delo dramskega, tamburaškega ali kakkega drugega odseka. Za vse to je treba pripraviti material. Dalje je treba pri centrali zagotoviti si predavatelje, govornike, učitelje itd. Na vse to je treba že sedaj misliti, če hočemo, da bo naše delo potem gladko šlo.

Na vsak način veljaj za vse: pripravljajmo se za naše bodoče delo v podružnicah in društvih.

Poravnajte članarino organizacije

V zadnjem času je opažati, da nekateri člani ne plačujejo v redu članarine. Razumemo, da je marsikomu zaradi težkih časov prav težko odvojiti od mizernega zasluka kaj tudi za organizacijo, vendar mislimo, da so naši prispevki tako malenkostni, da jih pri nekoliko dobre volje vsak zmore. Od povedati se je kakemu nepotrebnemu užitku — vino, cigarete — in prispevati organizaciji. Organizacija je delavska najvažnejša institucija in moramo zato gledati, da napram njej izpolnimo vse obveznosti. Pomisliti je treba, da si z vplačevanjem članarine pridobivamo tudi pravico do podpor. Niso sicer velike, vendar v nesreči prav dobro pridejo. In pomislimo, kako težko je onemu, ki pride po dolgem času po podporo, pa zve od blaginjnika, da nima do nje pravice, ker ni v redu plačeval prispevkov. Naš pravilnik pa pravi, da zgubi član, ki gotovo dobo ne plača članskih prispevkov, vse pravice člana, tedaj tudi do raznih podpor. Vse člane prosimo, da v redu plačujejo članske prispevke in si tako ohranijo članske pravice. Red mora vladati povsod, najbolj pa v borbenih strokovnih organizacijah. Kjer ni reda, ni napredka in ne zmage. Zato skrbite vsi, da v redu plačujete članarino.

Resolucija

sprejeta na delegatskem zboru Narodno-strokovne zveze, ki se je vršil dne 29. maja 1932 v Ljubljani.

Nacionalno delavstvo, organizirano v Narodno-strokovni zvezi, naslavlja na kr. vlado in vse merodajne činitele kraljevine Jugoslavije naslednjo resolucijo, ki obsega najnujnejša delavska vprašanja, ki jih je nemudoma rešiti, če se hoče ublažiti današnji nevdzdrni gospodarski položaj, s katerim so najbolj prizadeti ravno najšibkejši sloji naše države.

Nacionalno delavstvo, zbrano v vrstah NSZ, je ob vsaki priliki in vsakem času javno in neustrašeno izpovedalo svoj čisti jugoslovenski nacionalizem, je za ta ideal doprinašalo tudi žrtve, kakor jih hoče doprinašati tudi v bodoče. Želi pa zato, da bodi jugoslovenski delavec enakovreden držav-

ljan te države, da se tega delavca povsod uvažuje kot enakovrednega ostalim slojem in se mu poverijo tudi primerne funkcije v javnih korporacijah.

Kot najnujnejša delavska vprašanja smatra delegatski zbor Narodno-strokovne zveze naslednje:

I.

V zaščito domače industrije in s tem domačega delavstva je treba brezpogojno zagotoviti, da naročajo državna, banovinska, občinska in druga podjetja vse svoje potrebe le pri domačih podjetjih. Istočasno je zabraniti vsak uvoz tujih izdelkov, ki se izdelujejo v naši državi.

II.

Za časa splošne krize naj se uvede skrajšan delovni čas, zabrani vsako nadurno delo in akordno delo. To tudi pri sezonskih podjetjih, predvsem stavbinskih. S posebnim zakonom naj se določijo minimalni in maksimalni delavski zaslužek. Zabrani naj se vsako znižavanje mezd, ker se s tem jemlje kupna moč konzumentom, kar krizo le povečuje.

III.

V svrhu takojšnje ublažitve težkega položaja med delovnim ljudstvom naj se s posebnim zakonom zniža življenjski indeks, predvsem je nujno znižanje cen hrani, obleki, kurivu in najemninam. Regulira naj se obrestno mero, tarife lekarnarjev, zdravnikov in odvjetnikov.

IV.

S posebnim zakonom je uvesti državno kontrolo v vsa privatna podjetja. Nad karteli je uvesti strog nadzor.

V.

V svrhu zaščite naših rudarjev je zabraniti vsak uvoz tujega kuriva. Javnim ustanovam, uradom in korporacijam je naročiti nabavljanje domačega kuriva.

VI.

Izvesti je strogo revizijo inozemskih delavcev in dovoliti zaposlitev le res kvalificiranim, za katere v državi ni najti nadomestila. Za dobo krize naj se sploh ukine izdajanje novih zaposlitvenih dovoljenj inozemcem.

VII.

Velik del odgovornosti na neurejenih razmerah v naši državi nosi časopisna cenzura, ki dovoljuje antidržavnim elementom in neprijateljem države razširjati vsakovrstne naravnost gorostasne vesti, ki škodujejo ugledu naše države. Zato je odprava časopisne cenzure nujna potreba.

VIII.

Socialnemu zavarovanju je posvetiti kar največ pažnje. Sedanji zakon o zavarovanju delavcev je modernizirati, pri tem pa je treba dati posameznim okrožnim uradom najširšo avtonomijo. Izvesti je volitive v Delavske zbornice. Takoj je uvesti delavsko zavarovanje za slučaj onemoglosti in starosti.

IX.

Vprašanju brezposelnosti je tudi posvetiti večja pažnja. Kredite javnih borz dela je povečati in omogočiti redno in večje podpiranje brezposelnih. Uvede naj se obvezno zavarovanje za slučaj brezposelnosti.

X.

Urediti je vprašanje vračajočih se vojakov, ki služijo vojaški rok. Vojaškemu vpo-klicancu je zagotoviti njegovo službeno mesto, katerega je zapustil pri odhodu v aktivno vojaško službo. Ob povratku naj tak delavec dobi zaposlitev na prejšnjem službenem mestu.